

La DUI efectiva

written by Albert Vidal Raventós | 4 de febrer de 2021

L'atzucac on ha caigut l'independentisme és fruit de diverses causes, però sobretot n'hi ha una que en destaca: la incapacitat d'elaborar cap proposta sobre com fer efectiva la DUI un cop proclamada. O sigui, com hagués hagut de continuar la nostra història si, en aquell octubre de 2017, els líders del moment haguessin seguit endavant. Com s'hauria hagut de procedir? Aquesta pregunta s'ha quedat de moment sense respondre, en terreny inexplorat. Es tem, s'evita, s'obvia fins i tot, com si no fos necessari pronunciar-s'hi.

La implementació de la DUI, així, és el gran buit de tots els programes independentistes, dels partits i de les entitats. Alguns utilitzen aquest buit com a espantall, atiant totes les pors catastròfiques imaginables, ja sigui per fugir-ne i recular, tot desescalant, ja sigui per afrontar-lo amb un "preparem-nos" indefinit que mai haurà musculat prou. Altres, en canvi, articulen un discurs abrandat per sobreposar-se, per reunir valor i llançar-se al buit, que sol obviar-ne les dificultats i sens dubte no ajuda a preparar-se per a l'ocasió.

Aquest escrit té la intenció de deixar alguns elements que obrin pas, i facin una mica més transitable debatre sobre aquest punt, tan essencial del procés d'independència.

Antecedents

El dia 1-0 del 2017 es va dur a terme un referèndum d'autodeterminació, del qual en va sorgir un mandat: fer efectiva la independència de Catalunya. Però va passar un fet tant o més important. Es va produir una **insurrecció** popular, que en realitat va fer possible que el referèndum fos reeixit i en permetés obtenir aquest mandat independentista. Contra pronòstic, tot s'ha de dir, i per sorpresa dels mateixos organitzadors, que molt probablement ho havien planificat

primer com a eina de pressió negociadora, i després com un acte fallit i de reivindicació victimista (fer cua davant els col·legis clausurats...).

La insurrecció, doncs, va ser allò que va capgirar el guió previst i va deixar tothom estabornit. S'ha tractat molt poc aquest fenomen de masses que vam viure aquells dies. Es tracta de successos poc freqüents, rars, i que en canvi han protagonitzat fites històriques rellevants en la creació de nous estats o en processos revolucionaris. Les insurreccions són això, explosions socials d'una potència descomunal, capaces de molt, quasi de qualsevol cosa si són dirigides en el moment adequat cap a un objectiu concret. Són erupcions volcàniques col·lectives de gran intensitat, però, això sí, de curta durada, de dies o setmanes, que si no s'agafen al vol i es sostenen amb un lideratge ben determinat, es desorganitzen aviat i es dissipen. Les insurreccions sovint són causades per una confrontació en escalada, que va implicant cada vegada més persones, entitats, institucions, provocant una acumulació de tensió social, que en un moment determinat es desferma. Es desencadena, llavors, una mobilització extraordinària i es viu una efervescència col·lectiva que disposa amplis sectors de la societat a un activisme i a assumir uns riscos abans impensables. Si més no durant unes hores o uns dies.

En el nostre cas, el motor de la insurrecció independentista va ser l'organització del referèndum d'autodeterminació, que va requerir desobediència institucional i civil de forma àmplia i creixent. Segurament vam viure'n el punt àlgid, la cresta de l'onada, entre els dies 1-3 d'octubre de 2017. Els inicis els podríem localitzar el 20 de setembre, a les seus d'Economia i de la Cup; en dies següents va anar agafant volada fins als dies 29 i 30 de setembre, amb l'ocupació generalitzada –i força espontània– dels col·legis electorals del país. Passada la vaga general del dia 3, amb una mobilització mai vista, va iniciar el seu declivi, i el dia 10 d'octubre quedava força debilitada amb la DUI fallida del

Parlament.

Es va tractar d'una insurrecció **inesperada**. Aquest punt és important. Probablement cap dels actors implicats en aquell moment (catalans i espanyols) havia previst aquell aixecament popular tan generalitzat i poderós. La sorpresa dels lideratges catalans, el seu atordiment i fins i tot la por intensa que van experimentar davant de l'esclat popular, van impedir-los de reaccionar. La seva inhibició va ser completa, renunciant a canalitzar l'efervescència popular per proclamar la independència i disposar-se a resistir. Inhibició tant per part dels partits polítics i els seus representants al Parlament, com per part d'entitats o agrupacions civils (ANC, Òmnium, CDR...) que havien mobilitzat el carrer fins llavors.

El dia 10 d'octubre, quan es va reunir el Parlament per intentar aprovar la DUI, ja es feia tard. I el dia 27-0 la finestra d'oportunitat possiblement ja era tancada, o tancant-se. En tot cas, l'aprovació de la DUI al Parlament, aquell dia, va ser un acte simbòlic de cara a la galeria, segurament per evitar una reacció irada i destructiva de la gent contra els partits. Va ser un acte nascut mort, pensat i executat a consciència per ser defensat davant un tribunal espanyol –com vam comprovar més tard, durant els judicis.

Reprendre el camí cap a la independència

De l'experiència col·lectiva viscuda al llarg de tots aquests anys de procés independentista, i especialment el 2017 com a any fonamental, n'hem de treure conclusions fermes que ens permetin recuperar embranzida i fer un nou intent –el definitiu– en la proclamació de l'Estat català independent.

D'entrada, sabem què vam fer bé. Vam saber unir esforços al voltant d'una confrontació en escalada amb l'Estat espanyol. Aquesta confrontació va ser possible a través del referèndum d'autodeterminació. Una acció de desobediència civil i institucional que comptava amb la complicitat i la percepció

de legitimitat entre la població, que va saber anar aglutinant suport i mobilització, i acumular tensió fins a crear un context de ruptura.

També vam saber protagonitzar una insurrecció. Ho vam fer i ho podem repetir. Caldria citar l'experiència del Tsunami Democràtic a l'aeroport o a la Jonquera (no entrarem aquí en el seu lamentable desenllaç), i també de les Marxes per la Llibertat de l'ANC que van culminar inesperadament (altre cop la sorpresa) en la batalla d'Urquinaona, el 2019; tot i no tractar-se pròpiament d'insurreccions generals, s'hi van acostar en volum i intensitat. No som un poble covard, doncs, ni conservador, ni individualista, ni acomodat, com intenten fer-nos creure la propaganda dels qui ens volen vençuts. Som un poble com tots els altres, ni millor ni pitjor, que esclata en ira i es defensa amb fermesa i fent pinya quan es donen les condicions.

Sabem fer tot això, sens dubte, però potser cal fer algunes coses diferents, o fins i tot fer-ne algunes de noves. Deixo aquests punts com a propostes a desenvolupar:

1- En primer lloc, crec que cal admetre i interioritzar que només una insurrecció popular dirigida i sostinguda en el temps pot capgirar la correlació de forces en favor nostre i fer viable la DUI. Sobretot perquè cal vèncer no només l'oposició de tot un Estat com l'espanyol, sinó també cal superar la resistència d'unes institucions catalanes febles i temoroses.

2- Cal considerar que una insurrecció és un fet altament imprevisible i difícil de planificar. Tanmateix, es poden generar a consciència les condicions que ens portin a un nou context de ruptura. També és necessari ser conscients que aquest cop caldrà lideratge, i no precisament per apaivagar-la i diluir-la, sinó per amplificar-la i sostenir-la en el temps.

3- La via que ens porta a la insurrecció independentista és la

desobediència civil i institucional en escalada. Això és exactament el que es va dur a terme l'1-0, via referèndum. Tanmateix, cal considerar que el referèndum d'autodeterminació només n'és un instrument, que es pot repetir o no. Hi ha altres possibles propostes tant o més interessants que caldria considerar. Respecte del referèndum d'autodeterminació, cal ser conscients que no es pot plantejar altre cop en clau de cerca de legitimitat o mandat, que ja tenim. L'1-0 és i ha de ser sempre el nostre referent. El referèndum, si es repeteix, ha de plantejar-se exclusivament com a instrument de confrontació, amb la finalitat de crear una nova escalada amb l'Estat espanyol que ens dugui de nou al context de ruptura i desencadeni la insurrecció necessària.

4- La proclamació de la independència s'ha de produir en un context insurreccional, que la protegeixi i la faci viable. Aquesta proclamació hauria de ser prioritàriament al Parlament, però no necessàriament. L'Assemblea de Càrrecs Electes és un subjecte substitut de prou legitimitat, en cas que el Parlament, per les circumstàncies que sigui, no ho possibiliti.

5- Cal convertir la insurrecció en una revolta sostinguda en el temps. Això implica preparar amb antelació diferents elements i treballar en diferents direccions que previ a l'1-0 es va ometre. Un element clau és crear **mobilitzacions resistents**: promoure els equipaments de protecció personal, tant corporal com de reconeixement d'identitat, entrenament psicològic en situacions de tensió, entrenament en tècniques de resistència no violenta, etc. Cal anar normalitzant aquesta forma de manifestació, ara mateix censurada per la mateixa opinió pública, que aplica un codi moral estricte de pacifisme passiu, inhibidor de la legítima defensa. Un altre element clau és el component administratiu paral·lel a l'autonòmic, amb capacitat de suplir aquells instruments autonòmics que no obeeixin durant l'escalada de confrontació, o en els primers dies i setmanes posteriors a la DUI. El Consell per la

República podria tenir aquí el seu paper imprescindible.

Fer efectiva la DUI, defensar-la, ni és inviable, ni requereix cap llarg termini, ni tampoc és una acció que es pugui deixar a la mera improvisació o dur a terme en fred, en un context social de desmobilització i desencís com el d'ara, on la correlació de forces és molt desfavorable i el fracàs estaria garantit. En aquests moments, la qüestió de la DUI és afrontada des d'una polarització de postures, que n'impedeix un tractament adequat, en profunditat i a consciència. En aquest text s'han deixat alguns elements per anar obrint pas.